روزنامه اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی

همشهری

یکشنبه ۱۳ آبان ۱۴۰۳ ■ سال سی‌ودوم ■ شماره ۹۲۴۵ ■ جهش تولید با مشارکت مردم

■ حضرت امیر المؤمنین علی(ع):
با مردم به گونه ای بیامیزید، که اگر بمیرید، بر شما بگریند و اگر بمانید با شما دوستی کنند.

■ اذان ظهر: ۱۱:۴۸ ■ غروب آفتاب: ۱۷:۰۷
■ اذان مغرب: ۱۷:۲۶ ■ نیمه شب شرعی: ۲۳:۰۵
■ اذان صبح فردا: ۵:۰۴ ■ طلوع آفتاب فردا: ۶:۲۹

■ پذیرش آگهی: ۸۴۳۲۱۰۰۰
■ چاپ: همشهری
■ تلفن: ۴۸۰۷۵۰۰۰

■ توزیع و اشتراک:
موسسه نشرگستر امروز نوین
■ تلفن: ۹۱۳۰۴۱۴۲

■ دفتر مرکزی: تهران، خیابان ولیعصر (عج)، کوچه شهید سید کمال قریشی، شماره ۱۴
■ کدپستی ۴۵۹۵۶-۱۹۶۶۶ ■ تهران، صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۵۴۴۶
■ تلفن: ۲۳۰۲۳۰۰۰، نمابر: ۲۲۰۴۶۰۶۷

■ همشهری: www.hamshahrionline.ir
■ سایت روزنامه: newspaper.hamshahrionline.ir

حافظ
زلف آشفته و خوی کرده و خندان لب و مست
پیرهن چاک و غزل خوان و صراحی در دست

صفحه آخر

صفحه‌آرا: علیرضا بهرامی

■ صاحب امتیاز: مؤسسه همشهری
■ مدیر مسئول: محسن مهدیان
■ سردبیر: دانیال معمار
■ معاونان سردبیر: شهرام فرهنگی، علی عمادی، شاهین امین، حامد فوقانی
■ مدیر فنی: حامد یزدانی
■ مدیر هنری: مهدی سلامی
■ دبیر عکس: امیر پناهپور

سیاسی و دیپلماتیک:
■ مدیر: حسین ارجلو
شهرنگار:
■ مدیر: پروانه بهرام‌نژاد
■ دبیر: مریم باقرپور
اقتصاد:
■ مدیر: حسین لطفی
■ دبیر: مریم موسی‌پور
تماشاگر:
■ مدیر: امیرمحمد یعقوب‌پور
■ دبیر: لیلی خرسند

ایرانشهر:
■ دبیر: زهرا عباسی
تندرستی:
■ مدیر: عیسی محمدی
■ دبیر: مریم سرخوش
سرنخ:
■ مدیر: جواد عزیزی
■ دبیر: محمد جعفری
دانستنیها:
■ مدیر: ساسان شادمان
■ دبیر: زهرا خلجی
سرزمین من:
■ مدیر: محمد باریکانی

جامعه:
■ دبیر: فهیمه طباطبایی
گزارش:
■ مدیر: مسعود میر
■ دبیر: فاطمه عسگری‌نیا
۲۴ (سینما و تلویزیون):
■ مدیر: سعید مروتی
■ دبیر: علیرضا محمودی
صفحه آخر:
■ دبیر: جواد نصرتی
طرح و گرافیک:
■ دبیر: محمدعلی حلیمی

کوچه گرد

مزار رهبر جنبش مشروطه کجاست؟

لیلا باقری

می‌دانید آرامگاه سیدمحمد طباطبایی از رهبران مشهور مشروطه کجاست؟ احتمالا خیلی از ما نمی‌دانیم این آرامگاه خانوادگی، مهجور و بی‌نام در شهرری است. اگر گذرتان به محله فیروزآبادی افتاد، در خیابان ملک‌زاده، نزدیکی میدان شهرری مقبره را پیدا می‌کنید؛ پشت پاساژ مهدی که البته همیشه درش بسته است و ورود تنها با اذن و حضور یکی از طباطبایی‌ها ممکن می‌شود، اما اگر موفق به دیدار شوید، در حیاط مقبره کلی قبر می‌بینید که بالاخره یک وصلت دور یا نزدیکی با این خاندان دارند.

بعد ۲اتاقک به چشم می‌آید و آن یکی که گنبد دارد، مزار «سیدصادق طباطبایی» است، پدر سیدمحمد طباطبایی با سنگ قبری قدیمی و مرتفع. از سقف این اتاقک، شمعدان فلزی بزرگی آویزان است و می‌شود فهمید که سال‌هاست شمعی به‌خود ندیده و وظیفه روشنایی محول شده است به یک لامپ بی‌رمق آویزان از سیم. روی دیوار این اتاقک عکس یادگاری است با حضور سیدمحمد طباطبایی، سیداحمد، سیداسدالله، مرحوم حاج میرزا سیدکاظم و برادر کوچک‌تر به نام سیدیحیی.

از اینجا که بروید ایوان کناری، سالن بزرگی می‌بینید که طباطبایی‌های زیادی در آن آرام گرفته‌اند. قبر سیدمحمد طباطبایی، رهبر جنبش مشروطه هم با کمی اختلاف سطح وسط سالن است و بالای قبرش هم همسر و نوه و دخترانش آرمیده‌اند؛ پایین مزار هم قبر اقوام دیگر که همگی طباطبایی‌اند. روی یکی از قبور نوشته: «مرحومه صدیقه طباطبایی، دختر سیدمحمد طباطبایی، همسر حاج ابوالفضل فدایی‌علوی». ابوالفضل علوی، برادر بزرگ‌تر بزرگ علوی است؛ خانواده‌ای شهره به مشروطه‌خواهی. دختر دیگر سیدمحمد صادق، همسر «دکتر سیدمحمود مدرسی» است، پدر تقی مدرسی، از نویسنده‌های روشنفکر و پیشرو زمان خود.

چند قبر هم می‌بینید که عکس سربازی روی آن حک شده که احتمالا از سربازان مبارز آن دوره بوده‌اند. روی دیوارها و طاقچه‌های سالن هم پر است از عکس‌های سیدمحمد طباطبایی و دیگر اقوام او و کپی از اسناد و مدارک قدیمی مانند تلگراف‌های رهبر مشروطه.

این آرامگاه که ثبت آثار ملی هم شده، باقیمانده از باغ ۱۶هزارمتری است هدیه میرزایوسف مستوفی‌الممالک به سیدصادق طباطبایی. مستوفی از مریدان سیدصادق بود و ۲باغچه به او هدیه داد؛ یکی در ونک و دیگری همین زمین آرامگاه. او اما می‌گوید من اهل زندگی در باغ و باغچه نیستم. زمین ونک را به رعایای خودت ببخش، اما زمین شهرری را با موافقت تو برای آرامگاه خودم و خاندانم برمی‌دارم. کم‌کم طی چند دهه گذشته باغ تخریب و تبدیل به پاساژ شده و تنها این چند اتاق مانده است یادگار سیدمحمد طباطبایی که همراه با علمای دیگر جنبش مشروطه و قانون‌خواهی را آغاز کردند، وقتی علاءالدوله، حاکم تهران چند تاجر قندوشکر را به بهانه گرانی قند فلک کرد، ازجمله حاج هاشم قندی که پیر و آبرودار بود و به خرجش نرفت که قیمت قندوشکر حساب و کتاب دارد و کار با چوب و فلک و بگیر و ببند به انجام نمی‌رسد. این ماجرا باعث شد مردم، بازارها و کاروانسراها را ببندند و به مسجدشاه و نزد علما بروند و داد بی‌قانونی بلند و آغازی شود برای قانونمند شدن و رهایی از یکه‌تازی شاهانه.

با اسکن این کیوآرکد پادکست مربوط به یادداشت را بشنوید.

خوش خبر

اقدام ارزشمند قاضی

اگر در باره احکام و مجازات جایگزین شنیده باشید به‌خوبی می‌دانید که این احکام چطور می‌توانند اسباب آزادی زندانیان را فراهم کنند و از طرفی منجر به اقداماتی خیر به نفع مردم و جامعه شوند. براساس مجازات جایگزین که موردتوجه قضات مختلفی قرار دارد، فرد زندانی به‌جای حبس باید به خدمات عمومی بپردازد. در همین راستا رئیس دادگستری شهرستان دهلران، به‌جای مجازات حبس برای یک متهم، حکم متفاوتی صادر کرد. طبق این حکم، فرد متهم باتوجه‌به شروع فصل سرما موظف شد که برای یک خانواده نیازمند تحت پوشش بهزیستی، وسایل گرمایشی تهیه کند؛ حکمی که به اجرا درآمد و شادی ۲ خانواده را به ارمغان آورد. این قاضی پیش‌تر نیز با توجه به شروع سال تحصیلی، چند متهم را به تهیه ملزومات آموزشی برای دانش‌آموزان نیازمند محکوم کرده بود؛ احکامی که نه‌تنها از نگاه دستگاه قضا، بلکه از نگاه عموم مردم نیز قابل‌تحسین است.

هیولای دیجیتالی بندر انزلی

انتشار عکسی ساختگی از صید یک هیولا، جنجالی شده و لزوم توجه به فیک نیوز را دوباره مطرح کرده است

فاطمه عباسی

بیایید قبول کنیم که هوش مصنوعی و متعلقاتش دارد زندگی‌مان را تسخیر می‌کند. حتی اگر به این شوری هم نباشد، لااقل قبول کنید که تأثیرش را در جهانمان گذاشته و کسی نیست که نداند چه کارهایی که می‌شود با این هوش مصنوعی انجام داد.

در همین فضای مجازی به وفور می‌توانید رد پای هوش مصنوعی را ببینید. نمونه‌اش تصویری است که اخیرا در توییتر یا همان شبکه ایکس منتشر شده و در توضیح این عکس نوشته شده: «موجود عجیب و ناشناخته‌ای که ساعاتی پیش در انزلی به دام صیادان افتاده است. به‌نظر می‌آید بیشتر از اینکه احتمال داشته باشد با یک موجود باستانی طرف باشیم با نوعی جهش در اثر تشعشعات رادیواکتیو، مواجه هستیم.» تصویر هم یک موجود عجیب‌الخلقه را نشان می‌دهد که انگار چند صیاد آن را از دریا شکار کرده‌اند. جالبی ماجرا اینجاست که در انتهای این متن خود منتشرکننده هشتگ «هوش مصنوعی» را زده و یک جورهایی به کاربران رسانده که ماجرا فیک است و این تصویر توسط هوش مصنوعی ساخته شده است، اما انگار این هشتگ نتوانسته کسی را قانع کند و این تصویر در کمترین زمان بیش از یک میلیون بار دیده شده و بعد هم در پیج‌های مختلف اینستاگرام به اشتراک گذاشته شده تا همه هیولای انزلی را ببینند و بترسند. ماجرا تا جایی پیش رفت که مدیر کل شیلات گیلان اعلام کرد تصویری که از صید یک ماهی خاویاری در فضای مجازی دست‌به‌دست می‌شود، ساخته هوش مصنوعی و غیرواقعی است. بعد هم این مسئول از مردم خواسته که به هر منبع خبری اعتماد نکرده و خبرها را از منابع و رسانه‌های معتبر دنبال کنند. نمونه این استفاده از هوش مصنوعی و انتشار اخبار فیک در فضای مجازی و پر و بال دادن به این اخبار، کم نیست و احتمالا خیلی‌هایمان با این مدل خبرها روبه‌رو بوده‌ایم؛ از بارش بادمجان در تهران بگیر تا کج شدن برج میلاد! حالا که این ابزار عجیب به زندگی‌هایمان رسوخ کرده، بد نیست فرق اخبار جعلی را از اخبار درست بدانیم تا بیخودی با انتشار مجدد این اخبار، کسی را گمراه نکنیم. تشخیص اخبار فیک هم کار سختی نیست، کافی است سایر سایت‌ها و رسانه‌های خبری معتبر را جست‌وجو کنید تا ببینید آیا این خبر را گزارش می‌کنند یا خیر. همچنین منابع معتبر ذکر شده در محتوا را بررسی کنید.

FAKE NEWS

جعلی های جهانی

هر سال تعداد زیادی عکس با هوش مصنوعی تولید می‌شود که مردم را غافلگیر می‌کند؛ یعنی هر کسی که دسترسی به یک حساب هوش مصنوعی داشته باشد، می‌تواند عکس‌هایی را که در نظر دارد تولید کند. با این حال، برخی از این عکس‌ها هستند که مثل هیولای بندر انزلی مورد توجه عمومی قرار می‌گیرند. در سال‌های اخیر، برخی از این تصاویر، چنان دست به‌دست شده و مورد توجه قرار گرفته‌اند که چه بسا برخی همچنان فکر می‌کنند واقعی هستند. برخی از این عکس‌های معروف که صرفا توسط هوش مصنوعی ساخته شده و کاملا جعلی‌اند، اینها هستند

دفن پاریس زیر زباله

ماجرا این بود که در بحبوحه اعتراض و اعتصاب پاکبان‌های شهرداری پاریس، این تصویر از کوه زباله‌ها به سرعت دست‌به‌دست شد و خیلی زود مورد بحث قرار گرفت. اما کوه زباله، حاصل کار با هوش مصنوعی بود و خبرگزاری‌های رسمی، رد این عکس را در حساب یک هنرمند پیدا کردند. در ساخت این عکس هم از همان هوش مصنوعی‌ای استفاده شد که هیولای بندرانزلی با آن ساخته شده است.

دستگیری ترامپ

بسیاری در سراسر دنیا، منتظر این بودند که ببینند آیا دادگاه ترامپ را به‌خاطر پرونده انتخابات احضار می‌کند یا نه. در این شرایط، یک روزنامه‌نگار هم این عکس را با هوش مصنوعی ساخت و یکباره، کل دنیا متوجه آن شد. سازنده این عکس گفته هدفش این بوده که قدرت هوش مصنوعی را نشان بدهد و همه تصدیق می‌کنند که به هدفش رسیده است.

پاپ در کاپشن

یکی از پربازدیدترین عکس‌های فیک در سال‌های اخیر، این تصویر است که پاپ را در ردایی کاپشن مانند نشان می‌دهد که به‌شدت مورد توجه قرار گرفت. این عکس را یک هنرمند ساخته و گفته بود هدفش تنها این بوده که لباسی متفاوت بر تن پاپ کند.

هنر بند رختی

سیدسروش طباطبایی‌پور

برخی افراد از جوراب‌ها و یا لباس‌هایی که بعد از شست‌وشو، روی بند پهن می‌شوند، ذهنیت بدی دارند و تماشای آنها را خوش نمی‌دانند، اما حالا هنرمندی پیدا شده که دلش می‌خواهد این تصویر ذهنی را تغییر دهد؛ آن هم با چیدمان هنرمندانه لباس‌های شسته شده روی بند؛ به شکلی که زیبا به‌نظر برسند. «هلگا استنتزل»، هنرمندی ساکن لندن است که این روزها نمایشگاهی از تصاویر آثارش در همین شهر برپا شده. او نام نمایشگاهش را «سوررئالیسم خانگی» گذاشته و تلاش می‌کند تا با تغییر در چیدمان لباس‌های زشت آویخته شده روی بند رخت، ترکیب‌هایی جدید و چشم‌نواز خلق کند. تصاویر آثار او در ابعاد ۴۰ در ۴۰ سانتی‌متر و بیشتر، با قاب‌های چوبی و به قیمت حدود ۶۰۰ یورو به فروش می‌رسند.

۱ گاوهای بندرختی حتی از تماشای علف‌ها هم سیر می‌شوند.

۲ گاهی ترکیب هودی، همراه با دستمال گردگیری و چند گیره رخت، اسبی نجیب خلق می‌کند.

۳ گاهی ترکیب رخت‌های آویزان با کانال کولر و کولرهای گازی، اثری خلاقانه می‌آفرینند.

۴ دارکوب‌ها به امید رسیدن به درخت‌ها از روی رودها عبور می‌کنند.

۵ یک خرس قطبی هم می‌تواند روی بند رخت آفتاب بگیرد.

گرینویچ

روبات هنرمند

آیا دنیای هنر آماده است آثار هنری‌ای را که روبات‌ها خلق می‌کنند، بپذیرد؟ این سؤالی است که در سال‌های اخیر، ذهن هنردوستان را به‌خود مشغول کرده که شاید کلید پاسخ آن در دستان «آیدا» باشد.

آیدا، نخستین روبات هنرمندی است که این روزها اثری به‌نام «پدر هوش مصنوعی» خلق کرده و قرار است این اثر حیرت‌انگیز در حراج «ساتبیز»، یکی از بزرگ‌ترین حراجی‌های آثار هنری و جواهر در جهان به حراج گذاشته شود. این نقاشی، پرتره‌ای از «آلن تورینگ»، پدر علم کامپیوتر و هوش مصنوعی است که کارشناسان معتقدند اگر در این حراج، مورد توجه هنردوستان قرار گیرد و به‌عنوان یک اثر هنری واقعی پذیرفته شود، در جهان دوره جدیدی از باور به هوش مصنوعی آغاز خواهد شد و این ماجرا رویدادی تاریخی را رقم خواهد زد. آیدا، روباتی است که قدرت تخیل ندارد و برای کشیدن نقاشی، از الگوریتم‌های هوش مصنوعی استفاده می‌کند. «آیدا بلر»، مهندس خالق آیدا می‌گوید: «ما در نقطه عطف تاریخ هستیم و از دنیای انسانی به عصری ورود می‌کنیم که الگوریتم‌ها هم مثل انسان‌ها تصمیم می‌گیرند. نقاشی هوش مصنوعی بهترین نمونه برای اثبات این فرض است.» آیدا برای خلق این اثر، چند پرتره کوچک از آلن تورینگ کشید و سپس آنها را با هم ترکیب و روی یک بوم بزرگ، پیاده‌سازی کرد. قیمت اولیه و پایه این اثر در حراجی ساتبیز، بین ۱۲۰ تا ۱۸۰ هزار دلار است که احتمالا با فاصله‌ای معنادار از قیمت اولیه به فروش برود. مدتی پیش این اثر و خالق آن در اجلاس جهانی سازمان ملل متحد ظاهر شده بودند تا بتوانند جنبه‌های مثبت هوش مصنوعی را برای نمایندگان این سازمان برجسته کنند. در اصل، آیدا تنها یک بازوی روباتیک است که به شبکه‌ای از ۱۰ تریلیون ترانسفورماتور متصل شده و برای تولید آثار هنری برنامه‌ریزی شده است. البته نرم‌افزار آن از سال ۲۰۲۲ و به‌تدریج تکامل یافته و حالا می‌تواند خروجی‌های قابل‌قبول ارائه کند. مخالفان ابزارهای هوش مصنوعی، نگرانند که با ورود هوش مصنوعی به عالم هنر، دنیای فکر و اندیشه و احساس‌های ناب انسانی آهسته‌آهسته از بین برود و تجربه‌های زیست مشترک یک هنرمند با مخاطبانش، به تاریخ بپیوندند.

در دسرهای قد خیلی بلند

«الیور ریوکس» با ۲متر و ۳۶سانتی‌متر قد، این روزها قدبلندترین نوجوان بسکتبالیست جهان است که با توجه به قد بلندش دوباره سر زبان‌ها افتاده است. البته درست است که بلندقدترین نوجوان جهان در یک تیم بسکتبال، می‌تواند به‌راحتی امتیازهای فراوانی را برای تیمش به‌دست بیاورد؛ اما در دنیای شخصی، شاید خودش امتیازهای زیادی را از دست می‌دهد! مثلا یکی از مشکلات این روزهای او این است که بسیاری دلشان می‌خواهد با او عکس یادگاری بگیرند، اما در قاب‌های رایج عمودی، او و دیگران به هیچ‌وجه جا نمی‌گیرند. خودش می‌گوید او هم مثل دیگران برای تبدیل‌شدن به یک بازیکن بسکتبال موفق، سخت تمرین می‌کند، اما وقتی به‌راحتی توپ‌ها را در حلقه می‌اندازد، همه حتی مربیانش هم تصور می‌کنند که خب، او که با این قد و قواره، هنری نکرده و همه موفقیت‌هایش را به پای قد بلندش می‌نویسند. ریوکس از مشکلات شخصی‌اش هم می‌گوید؛ از اینکه وسایلش حتما باید سفارشی باشند و هر آنچه را می‌پسندد، نمی‌تواند بخرد.